

1939, 19 жовтня, Здолбунів – Постанова співробітника НКВС про тимчасовий арешт Йосифа Івановича Морського, звинуваченого в активній боротьбі з революціонерами в Польщі до 1939 року.

ПОСТАНОВА

М[істо] Здолбунів, 19 жовтня 1939 р. Я, співробітник оперативної групи НКВС УРСР політрук *Вєжновец*, розглянувши матеріали звинувачення гр. *Морського Йосифа Івановича*, що народився в 1898 р., мешканця м. Здолбунів, осада *Сташиця*, дім № 1, звинуваченого в злочинах, передбачених ст. 54, п. 13 КК УРСР, виражених в тому, що він є осадником і вів активну боротьбу з підозрюваними в революційній діяльності, керував осадою в Здолбунові.

На підставі сказаного вище, а також керуючись ст. ст. 143, 145 і 156 КПК УРСР

З'ЯСУВАВ

що (вказати мотиви вибору запобіжного засобу) перебуваючи на свободі, гр. *Морський* може ухилитися від відповідальності за вчинені ним злочини.

[...]¹

ПОСТАНОВИВ

1. Як запобіжний засіб від ухиляння від слідства і суду *Морським Й. І.* вибрати арешт і розміщення в тюрмі.

2. Цю постанову передати військовому прокуророві в м. *Рівне*.

Співробітник опер[ативної] групи НКВС

Політрук

Вєжновец

[підпис власноручний]

¹ Резолюція рукою прокурора: Арешт санкціоную 2 XI [1939] в[ійськовий] п[рокурор] [підпис нерозбірливий].

Погоджуюсь:

Начальник [...]² державної безпеки.

Затверджую:

Начальник опер[ативної] групи НКВС

Мол. лейтенант державної безпеки

[підпис нерозбірливий]

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2917, арк. 1-1зв.

2

1939, 19 жовтня, Здолбунів – Протокол обшуку в помешканні Йосифа Івановича Морського.

УРСР

НАРОДНИЙ КОМІСАРІАТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ПРОТОКОЛ ОБШУКУ

1939 р., жовтня 19. Я, пом[ічник] оперуповноваженого Р[обітничо]-С[елянської] Міліції *Топчет*, на основі ордеру, виданого Здолбунівським НКВС УРСР за № [...]³ провів обшук у гр. *Йосифа Івановича Морського*, що проживає в м. *Здолбунів* по вулиці [...]⁴ в будинку № 1 кв. № [...]⁵.

Присутні під час обшуку:

Рєвякін Іван Кузьміч

Кудрявцев Павло Миколаєвич

Згідно отриманих вказівок затримано *Морського Й. І.*

Вилучено для представлення в *Здолбунівський* НКВС УРСР наступне:

² Підпису бракує.

³ Номера бракує.

⁴ Запису бракує.

⁵ Запису бракує.

№ пп	Найменування вилученого	Кількість	Якісний стан
1.	<i>Протигаз</i>	<i>1</i>	<i>несправний</i>
2.	<i>Патрон до Бравнінга</i>	<i>1</i>	<i>придатний</i>
3.	<i>Військовий квиток</i>	<i>1</i>	–
4.	<i>Фотокартки</i>	<i>9</i>	–

Скарги на неправильності, допущені під час обшуку, на пропажу цінностей і документів: *не поступило жодних*

До протоколу все внесено правильно, протокол нам прочитано, що засвідчуємо підписами

Обшукуваний

Морський

Голова домоуправи

Рєвякін

Кудрявцев

[підписи власноручні]

Виконавець обшуку:

Пом[ічник] оперуповноваженого

Р[обітничо]-С[елянської] Міліції НКВС УРСР

Топчет

Копію протоколу отримав

Морський

[підписи власноручні]

Примітка: 1. Всі претензії і заяви повинні бути внесені в протокол до його підписання.

Після підписання жодні скарги і заяви не приймаються.

2. За довідками звертатися в Здолбунівське НКВС УРСР за адресою вул. Фабрична.

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2917, арк. 3-3зв.

1939, 19 жовтня, Здолбунів – Анкета Йосифа Івановича Морського, арештованого за звинуваченням у боротьбі з революційним рухом у Польщі до 1939 року.

НКВС УРСР

Аркуш № [...] ⁶

До справи № [...] ⁷

АНКЕТА АРЕШТОВАНОГО

1. Прізвище: *Морський*
2. Ім'я і по-батькові: *Йосиф Іванович*
3. Дата народження: *22 грудня 1898 р.*
4. Місце народження: *м. Тлумач, Станіславської губ., Тлумацького пов.*
5. Місце проживання: *м. Здолбунів, осада Сташиця, № 1*
6. Професія і спеціальність: *селянин, робітник*
7. Місце служби і посада або рід занять: *м. Здолбунів, займається хліборобством*
8. Паспорт: *військова книжечка, видана Рівненською повітовою командою поповнення військових частин, категорія А*
9. Соціальне походження: *селяни, майна не мають*
10. Соціальне становище: *10 гектарів землі і дім*
 - а) до революції: *в 1917 р. перебував у полоні в Італії*
 - б) після революції
11. Освіта (загальна і спеціальна): *2 класи*
12. Партійність (в минулому і тепер): *безпартійний*
13. Національність і громадянство (підданство): *поляк, підданство колишньої Польщі*
14. Категорія військового обліку-запасу і де стоїть на обліку: *Рівненська повітова команда поповнення військових частин, м. Рівне*
15. Служба в білих і контрреволюційних арміях, участь у бандах і повстаннях проти радянської влади: *служив добровольцем у Польській Армії з 1919 р. до 1921 р., яка була сформована у Франції*
16. Яких репресій зазнав за радянської влади: *судимість, арешт і ін. (коли, яким органом і за що) не зазнав*

⁶ Номера бракує.

⁷ Номера бракує.

17. Склад сім'ї: дружина Ксенія – 34 роки і син Володимир – 17 років, вчиться в ремісничому училищі в м. Здолбунів, донька Анна, 12 років, вчиться в школі в 5 класі.

Підпис арештованого *Морський*

1. Особливі зовнішні прикмети: *волосся темне, блондин, очі голубі*
2. Ким і коли арештований: *НКВС УРСР 19 X 1939 р.*
3. Де утримується під вартою: *НКВС*
4. Особливі примітки: *Особливих приміток немає*

Підпис співробітника, який заповнив анкету

Петро Смірук
член робітничої дружини

19 жовтня 1939 р.

ПРИМІТКА. Анкета заповнюється чітко і розбірливо зі слів арештованого і звіряється з документами.

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2917, арк.4-4зв.

4

1939, 19 жовтня, Здолбунів – Постанова співробітника НКВС про притягнення Йосифа Івановича Морського, як обвинуваченого в активній боротьбі з революціонерами в Польщі до 1939 року.

Справа № [...] ⁸ 1939 р.

ПОСТАНОВА

(Про притягнення в якості обвинуваченого)

⁸ Номера бракує.

Справа № [...] ⁹ 1939 р.

М[істо] Здолбунів, 19 жовтня 1939 р. Я, оперуповноважений НКВС Здолбунова
Вєжновец, розглянувши матеріали справи № [...] ¹⁰ на Морського Йосифа Івановича, що
народився 1898 р., мешканця осади Сташиця 1.

З'ЯСУВАВ

Даними справи звинувачення Морського Йосифа Івановича викривається достатньо, що
він був керівником військових осадників осади Сташиця і провадив активну боротьбу
проти революційного руху колишньої польської держави.

На підстав викладеного та керуючись ст. 126 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ:

Притягнути по цій справі в якості обвинуваченого Морського Йосифа Івановича,
пред'явити йому звинувачення в скоєнні злочину, передбаченого ст. 3, п. 13 КК УРСР.

Слідчий опергрупи

політрук

Вєжновец

[підпис власноручний]

Постанову мені оголошено *Морський*

19 жовтня 1939 р.

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2917, арк. 6.

⁹ Номера бракує.

¹⁰ Номера бракує.

1939, 17 грудня, Здолбунів – Постанова начальника районного відділу НКВС про здійснення арешту і обшуку помешкання Йосифа Івановича Морського.

ОРДЕР № [...] ¹¹

17 грудня 1939

Виданий співробітнику Здолбунівського Повітового Відділу УНКВС Рівненської області т. *Топчету* пол[ітруку] оперуп[овноваженому] пов[ітового] від[ділу] УРКМ на право здійснення арешту і обшуку помешкання гр. *Морського Йосифа Івановича*. Адреса м. *Здолбунів*.

НАЧАЛЬНИК ЗДОЛБУНІВСЬКОГО ПОВІТОВОГО ВІДДІЛУ НКВС
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ст. лейтенант держбезпеки

ШКІН

[підпис машинописний]

*Оригінал. Рукописні записи у машинописі російською мовою.
ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2917, арк. 2.*

6

1939, 17 грудня, Здолбунів – Протокол допиту Йосифа Івановича Морського, польського військового осадника, звинуваченого в участі в боротьбі проти революційного руху в Польщі до 1939 року.

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ

До справи № [...] ¹²

17 грудня 1939 р. Я, ст. оперуповноважений Здолбунівського відділу НКВС Вежновец допитав в якості обвинуваченого:

¹¹ Номера бракує.

¹² Номера бракує.

1. Прізвище: *Морський*
2. Ім'я та по-батькові: *Йосиф Іванович*
3. Дата народження: *1898 р.*
4. Місце народження: *м. Тлумач Станіславського воєводства*
5. Місце проживання: *м. Здолбунів, осада Сташиця*
6. Місце роботи і посада: *осадник, займався хліборобством*
7. [...] ¹³
8. Національність і громадянство (підданство): *поляк, підданий колишньої польської держави*
9. Соціальне походження: *з селян, батько займався хліборобством*
10. Соціальне становище (рід занять і майнове становище): *селянин (осадник), має в господарстві дім, 2 коней і 2 корови*
11. Склад сім'ї: *дружина Ксенія – 35 років, син Володимир – 17 років і донька Анна-Яніна – 12 років, проживають в осаді Сташиця, м. Здолбунів*

Підпис *Морський*

12. Освіта (загальна, спеціальна): *малограмотний*
13. Партійність (в минулому і тепер): *член Союзу Військових Осадників*
14. Яких репресій зазнав: *судимість, арешт і ін. (коли, яким органом і за що): під судом і слідством не перебував*
15. Служба в армії: *служив в австрійській армії з 1915 р. по 1917 р. В польській армії служив з 1918 р. по 1920 р., воював проти німців на боці французької держави*

Підпис *Морський*

Покази обвинуваченого: *Морський Й. І., з 17 грудня 1939 р.*

Питання: Скільки Ви прожили в польській державі?

Відповідь: Я проживав в Польщі тоді, коли вона входила до складу царської Росії і коли відійшла від Росії та стала самостійною державою, залишився жити в Польщі, де мешкав дотепер безвиїзно.

Питання: Скажіть, за що Вам польська держава дала осаду?

Відповідь: Я отримав осаду як доброволець польської армії.

Питання: Чи брали Ви участь в війні проти СРСР в 1918–1922 рр.?

Відповідь: Участі в війні проти СРСР я не приймав, тому що в той час знаходився в тилу, а не на фронті.

¹³ Запису бракує.

Питання: Які Ви маєте нагороди від польської держави?

Відповідь: Від польської держави я отримав в нагороду бронзову медаль за заслуги в війні проти німців.

Підпис *Морський*

Питання: Ви були членом Союзу Військових Осадників, в чому проявлялася Ваша діяльність у цій організації?

Відповідь: Я був керівником (презесом) осади Сташиця, моїм завданням було керувати політичним і господарським життям всіх осадників.

Питання: Будучи осадником, чи мали Ви зброю?

Відповідь: Так, я мав зброю, в мене був револьвер системи «Наган», але в мене його забрала поліція ще за польської влади.

Питання: Чи приймали Ви участь в [революційному – закреслено] придушенні революційного руху?

Відповідь: Ні, я не брав участі в придушенні революційного руху, оскільки в нас не було випадків революційних виступів.

Питання: Чи Ви брали участь у арештах і обшуках осіб, які займалися революційною діяльністю?

Відповідь: В арештах і обшуках осіб, які займалися революційною діяльністю, я не брав участі ніколи.

Питання: Чи були у Вас зв'язки з поліційним відділком м. Здолбунів і інших?

Відповідь: З поліцією я не мав жодного зв'язку.

Примітка: закресленого „Революційному” не читати.

Все з моїх слів записано вірно і мною прочитано, у чому підписуюся

Морський

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2917, арк. 7-8зв.

1939, 29 грудня, Здолбунів – Постанова слідчого слідчої групи Райвідділу НКВС про продовження строку слідства та тимчасового арешту Йосифа Івановича Морського в зв'язку з необхідністю проведення додаткових слідчих дій.

«Затверджую»

Начальник Здолбунівського

районного відділу НКВС

Рівненської області

Лейтенант держбезпеки

Яшкін

[підпис машинописний та власноручний]

30 XII 1939 р.

Термін продовження провадження слідства

по справі № 890 і утримання під

вартою МОРСЬКОГО Йосифа

Івановича до 29 січня 1940 р.

САНКЦІОНУЮ

Прокурор Здолбунівського повіту

[підпис нерозбірливий]

31 грудня 1939 р.

ПОСТАНОВА

1939 р. грудня 29 дня. Я, слідчий слідчої групи Здолбунівського повітового відділу НКВС Рівненської області Білий, розглянувши матеріали слідчої справи № 890 по обвинуваченню МОРСЬКОГО Йосифа Івановича в злочинах, передбачених ст. 54 КК УРСР

З'ЯСУВАВ

МОРСЬКИЙ Йосиф Іванович, 1898 р. народження, уродженець міста Тлумач, Станіславської губ[ернії], підданий к[олишньої] польської держави, з селян, робітник, освіта початкова, б[ез]партійний. В 1917 р. був у полоні в Італії. З 1919 р. по 1921 р. служив у польській армії (сформован[а] в Франції) добровольцем. Сім'я: дружина, син і донька. Проживає в м. Здолбунів, осада Сташиця 1, арештований 19 жовтня 1939 р.

Термін провадження слідства по справі № 890 по звинуваченню МОРСЬКОГО Йосифа Івановича в злочинах, передбачених ст. 54 КК УРСР і утримання під вартою закінчився. Однак в цій справі необхідні додаткові слідчі дії:

1. Допитати обвинуваченого.
2. Допитати ряд нових свідків.
3. Виконати ст. 200 КПК УРСР.
4. Скерувати справу до суду.

А тому, керуючись ст. 113 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ

Звернутися до прокурора Здолбунівського повіту Рівненської області з проханням про продовження терміну провадження слідства по слідчій справі № 890 по звинуваченню МОРСЬКОГО Йосифа Івановича у злочинах, передбачених ст. 54 п. 13 КК УРСР та утримання його під вартою до 29 січня 1940 р.

СЛІДЧИЙ СЛІД[ЧОЇ] ГРУПИ ЗДОЛБУНІВСЬКОГО
ПОВІТОВОГО ВІДДІЛУ НКВС РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

БІЛИЙ

[підпис машинописний]

«ЗГОДЕН»

СТ[АРШИЙ] СЛІДЧИЙ СЛІДЧОЇ ГРУПИ ЗДОЛБУНІВСЬКОГО
ПОВІТОВОГО ВІДДІЛУ НКВС РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

МОЛ. ЛЕЙТЕНАНТ ДЕРЖБЕПЕКИ

Соловійов

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2917, арк. 9-10.

1940, 16 січня, Здолбунів – Постанова слідчого НКВС про припинення слідства та звільнення з-під варту Йосифа Івановича Морського за відсутністю достатніх доказів, що підтверджують його діяльність проти революційного руху в Польщі.

«Затверджую»

Начальник Здолбунівського

районного відділу НКВС

Рівненської області

Лейтенант держбезпеки

ЯШКІН

[підпис машинописний]

29 I 1940 р.

м. Здолбунів

ПОСТАНОВА

1940 р. січня 16 дня. Я, слідчий слідчої групи Здолбунівського повітового відділу НКВС Рівненської області Білий, розглянувши матеріали слідчої справи № 890 по обвинуваченню МОРСЬКОГО Йосифа Івановича в злочинах, передбачених ст. 54 п. 13 КК УРСР

З'ЯСУВАВ

МОРСЬКИЙ Йосиф Іванович, 1898 р. народження, уродженець м. Глумач, Станіславського воє[водства], з селян, осадник, б[ез]партійний, мешканець Здолбунова, арештований 19 жовтня 1939 р.

Морський Й. І. був арештований без достатніх доказів, на підставі яких йому можна було висунути звинувачення. У розслідуванні, проведеному у справі Морського Й. І. його провина не була доведена в достатній мірі, щоб передати його до суду.

Тому, керуючись ст. 197 п. 2 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ

Слідчу справу № 890 щодо Морського Йосифа Івановича, обвинуваченого у злочинах, передбачених ст. 54 п. 13 КК УРСР закрити, а матеріали справи передати до архіву 1. Спецвідділу. Арештованого Морського Й. І. негайно звільнили з в'язниці.

СЛІДЧИЙ СЛІДЧОЇ ГРУПИ ЗДОЛБУНІВСЬКОГО
ПОВІТОВОГО ВІДДІЛУ НКВС

Білий

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2917, арк. 11.

9

1940, 10 лютого, Здолбунів – Довідка слідчого НКВС про звільнення з арешту та заслання разом із родиною Йосифа Івановича Морського.

ДОВІДКА

Морський Йосиф Іванович з-під варті звільнений і як осадник разом зі своєю сім'єю 10 лютого 1940 р. був завантажений до вагону ешелону й відправлений до місця призначення.

СЛІДЧИЙ СЛІДЧОЇ ГРУПИ ЗДОЛБУНІВСЬКОГО
ПОВІТОВОГО ВІДДІЛУ НКВС

Білий

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2917, арк. 12.

1939, 24 вересня, Дубно – Постанова уповноваженого оперативно-чекістської групи НКВС про початок підготовчого слідства над військовим осадником Адамом Андрійовичем Щербою.

До справи № [...] ¹⁴

ПОСТАНОВА

Міс[то] Дубно, 24 вересня 1939 р. Я, оперуповноважений чекістсько-оперативної групи НКВС УРСР сержант держбезпеки СУМЕЦЬ, розглянув матеріали про злочинну діяльність гр. ЩЕРБИ Адама Андрійовича, 1897 р. нар[одження], уродж[енця] Остроленки тієї ж волості, Варшавського воєводства, що полягала в тому, що він як осадник вів контрреволюційну агітацію, організував к[онтр]р[еволюційне] угруповання для збройного повстання і придушення революційного руху робітничого класу і трудового селянства Зах[ідної] України. Вбачаючи в здійснених обвинуваченим ЩЕРБОЮ діях ознаки злочинів, передбачених ст. ст. 54-2, 54-10 і 54-11 КК УРСР

ПОСТАНОВИВ

На основі ст. 93 і 108 КПК УРСР розпочати по цій справі провадження попереднього слідства.

Копію цієї постанови скерувати до військового прокурора гарнізону м. Дубно.

Уповноважений оперативно-чекістської групи НКВС УРСР

сержант держбезпеки

Сумець

[підпис машинописний та власноручний]

Згоден:

Начальник держбезпеки [...] ¹⁵

¹⁴ Номера бракує.

¹⁵ Запису бракує.

Затверджую:

Начальник оперативно-чекістської групи НКВС УРСР

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2930, арк. 1-1зв.

11

1939, 24 вересня, Дубно – Постанова оперуповноваженого НКВС про тимчасовий арешт Адама Андрійовича Щерби, звинуваченого в організації контрреволюційної групи з метою збройного повстання та придушення революційного руху у Польщі.

До справи № [...] ¹⁶

ПОСТАНОВА

Міс[то] Дубно, 24 вересня 1939 р. Я, оперуповноважений ст. лейтенант НКВС УРСР КОЗЛОВ, розглянув матеріали обвинувачення гр. ЩЕРБИ Адама Андрійовича, 1897 р. нар[одження], уродж[енця] Остроленки тієї ж волості, Варшавської губернії в злочинах передбачених ст. ст. 54-2, 54-10 і 54-11 КК УРСР, яка полягала в тому, що він як осадник вів контрреволюційну агітацію, організовував к[онтр]р[еволюційне] угруповання для збройного повстання і придушення революційного руху робітничого класу і трудового селянства в Польщі.

З'ЯСУВАВ

що (навести мотиви вибору запобіжного заходу) знаходячись на свободі, обв[инувачений] ЩЕРБА може ухилитися від суду та слідства, рівно ж вплинути на хід слідства.

¹⁶ Номера бракує.

[...] ¹⁷

На основі викладеного і керуючись ст. ст. 143, 145 і 156 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ

1. Як запобіжний засіб від ухиляння від слідства і суду у відношенні до обвинуваченого ЩЕРБИ Адама Андрійовича обрати утримання під вартою при Дубенській тюрмі аж до закінчення справи.

2. Цю постанову представити дубенському військовому прокурору.

Уповноважений держбезпеки

[підпис нерозбірливий]

Згоден:

Начальник держбезпеки [...] ¹⁸

Затверджую:

Начальник *опер*[ативно]-*чек*[істської] *групи* НКВС УРСР

Винокур

[підпис власноручний]

Оригінал. Машинописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2930, арк. 2-2зв.

12

1939, 24 вересня, Дубно – Постанова начальника чекістської опергрупи НКВС про арешт та обшук помешкання Адама Андрійовича Щерби.

ОРДЕР № [...] ¹⁹

¹⁷ Арешт Щерби санкціоную В[ійськовий] прокурор [підпис нерозбірливий] 28 IX [1939].

¹⁸ Запису бракує.

¹⁹ Номера бракує.

Виданий співробітникові оперативно-чекістської групи НКВС т. Сумцеві на право здійснення арешту і обшуку помешкання гр. *Щерби Адама Андрійовича*, що проживає в к[олонії] *Уланська Доля Дубенського повіту*.

24 вересня 1939 р.

Начальник оперативно-чекістської групи НКВС

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Рукописні записи на машинописному бланку російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2930, арк. 3.

13

1939, 1 жовтня, Дубно – Анкета Адама Андрійовича Щерби арештованого за звинуваченням в організації контрреволюційної групи з метою збройного повстання та придушення революційного руху.

Аркуш № [...] ²⁰

До справи № [...] ²¹

АНКЕТА АРЕШТОВАНОГО

1. Прізвище: *Щерба*
2. Ім'я і по-батькові: *Адам Андрійович*
3. Дата народження: *1897 р.*
4. Місце народження: *с. Остроленка, Ловицький повіт, Варшавське воєводство*
5. Місце проживання (адреса): *колонія Уланська Доля, Ярославницька волость, Дубенський повіт, Луцьке воєводство*
6. Професія і спеціальність: *хлібороб*
7. Місце служби і посада або рід занять: *колонія Уланська Доля, землеробство*
8. Паспорт: *посвідчення особи від 23 січня 1930 р., видане в Ярославницькій волості*

²⁰ Номера бракує.

²¹ Номера бракує.

9. Соціальне проходження: *батько працював найму у поміщиків, помер в 1928 р., майна не мав*

10. Соціальне становище: *осадник-хлібороб, має 12 гектарів землі, 1 дім на 2 кімнати, 1 сарай, 1 кінь, 2 корови, 4 свині і ін[ший] дрібний сільськогосподарський інвентар з 1921 р.*

а) до революції: *землероб*

б) після революції: *землероб*

11. Освіта (загальна і спеціальна): *початкова*

12. Партийність (в минулому і тепер): *безпартійний, в організації осадників з 1921 р.*

13. Національність і громадянство (підданство): *поляк, підданства польського*

14. Категорія військового обліку-запасу і де стоїть на обліку: *рядовий запасу*

15. Служба в білих і контрреволюційних арміях, участь у бандах і повстаннях проти радянської влади: *у польській армії служив у 1918–1921 рр. рядовим*

16. Яких репресій зазнав за радвлади: *судимість, арешт і ін. (коли, яким органом і за що) [...] ²²*

17. Склад сім'ї: *дружина Щерба Анна Свигівна – 25 років, домогосподарка, дітей немає*

Підпис арештованого *Щерба Адам*

1. Особливі зовнішні прикмети: *каштанове волосся*

2. Ким і коли арештований: *24 IX 1939 р. оперативно-чекістською групою м. Дубно*

3. Де утримується під вартою: *в тюрмі м. Дубно*

4. Особливі примітки: [...] ²³

Підпис співробітника, який заповнив анкету:

Д. Сумець

1 жовтня 1939 р.

ПРИМІТКА: Анкета заповнюється чітко і розбірливо зі слів арештованого і звіряється з документами.

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2930, арк. 4-4зв.

²² Запису бракує.

²³ Запису бракує.

[без дати] – Довідка про непроведення обшуку у арештованого Адама Андрійовича Щерби.

Довідка

Обшук у арештованого Щерби Адама Андрійовича в оперативних цілях не проводився.
Старший уповноважений [підпис нерозбірливий]

Оригінал. Рукопис російською мовою.
ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2930, арк. 5.

1939, 8 жовтня, Дубно – Постанова оперативного уповноваженого НКВС про звинувачення Адама Андрійовича Щерби в контрреволюційній агітації та участі у збройному повстанні проти вступу Червоної Армії на територію Польщі.

До справи № [...] ²⁴

ПОСТАНОВА

Міс[то] Дубно, 8 X 1939 р. Я, оперуповноважений чекістсько-оперативної групи НКВС УРСР сержант держбезпеки Сумець, розглянув слідчий матеріал про гр. Щербу Адама Андрійовича, 1897 р. нар[одження].

З'ЯСУВАВ

проведеними слідчими діями встановлено, що Щерба як осадник вів контрреволюційну агітацію серед населення колонії Уланська Доля та мав відношення до контрреволюційного угруповання, яке збройним шляхом виступало проти Червоної

²⁴ Номера бракує.

Армії, що вступила на Західну Україну. Активно вів боротьбу з революційним селянством.

На основі ст. 126 і керуючись ст. 127 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ

Притягнути *гр. Щербу Адама Андрійовича* як обвинуваченого, висунувши йому обвинувачення, що він належав до контрреволюційної групи, яка обстрілювала частини Робітничої Червоної Армії при вступі на Західну Україну тобто в злочинах, передбачених ст. ст. 54-2, 54-10 і 54-11 КК УРСР.

Копію цієї постанови передати *військовому* прокуророві.

Уповноважений *оперативно-чек[істської] групи*

сержант держб[безпеки] [підпис]

Сумець

[підпис машинописний та власноручний]

Згоден:

Начальник держбезпеки [...] ²⁵

Затверджую:

Начальник держбезпеки [...] ²⁶

[підпис нерозбірливий]

Постанову мені оголошено *Щерба Адам*

8 жовтня 1939 р.

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2930, арк. 6.

²⁵ Запису бракує.

²⁶ Запису бракує.

1939, 8 жовтня, Дубно – Протокол допиту Адама Андрійовича Щерби звинуваченого у веденні контрреволюційної діяльності з метою збройного повстання проти вступу військ Червоної Армії до Польщі.

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ

До справи № [...] ²⁷

1939 р., жовтня 8 дня. Я, уповн[оважений] опер[ативно]-чекіст[ської] групи сержант держбезпеки Сумець, допитав як обвинуваченого:

1. Прізвище: *Щерба*
2. Ім'я і по-батькові: *Адам Андрійович*
3. Дата народження: *1897 р.*
4. Місце народження: *с. Остроленка, Ловицький повіт, Варшавське воєводство*
5. Місце проживання: *колонія Уланська Доля, Ярославницька волость, Дубенський повіт, Луцьке воєводство*
6. Місце роботи і посада: *землеробство, в колонії Уланська Доля*
7. Національність і громадянство (підданство): *поляк, польського підданства*
8. Соціальне походження: *з селян, батько працював по найму у поміщиків*
9. Соціальне становище: *хлібороб-осадник, мав 12 га землі*
10. Склад сім'ї: *дружина Щерба Анна Свигівна – 25 років, дітей немає*
11. Освіта (загальна, спеціальна): *початкова*
12. Партійність (в минулому і тепер): *безпартійний, в партіях не був*
13. Яких репресій зазнав за радвлади: *судимість, арешт і ін. (коли, яким органом і за що) [...] ²⁸*
14. Служба в арміях: *з 1918 р. по 1921 р. у польській армії рядовим*

Покази А. А. Щерба 8 жовтня 1939 р.

Питання: Вас заарештували як учасника контрреволюційного угруповання, що складалося з осадників колонії Уланська Доля. Яку контрреволюційну роботу Ви вели?

Відповідь: Я був членом контрреволюційної організації осадників з 1921 р. Мав власної землі 12 га. Платив членські внески, бував на зборах. Ніякої контрреволюційної роботи я не вів.

²⁷ Номера бракує.

²⁸ Запису бракує.

Питання: Хто входив до контрреволюційної організації осадників і мав зброю?

Відповідь: До контрреволюційної організації осадників в колонії Уланська Доля входили:

1. Онушкевич Мечислав – голова осадників – мав 40 десятин власної землі, мав власну зброю, «Наган», здав 20 IX 1939 р. радянській владі. Він мав власне радіо, до нього ходили осадники слухати. В воєнний час радіо відібрала польська влада 10-11 вересня 1939 р.

2. Герц Домінік – секретар організації осадників

3. Лещинський Болеслав – касир

4. Бек Валентин – рядовий член організації

5. Сардель Юзеф – рядовий член організації

6. Марчак Станіслав – рядовий член організації

7. Марковський Іван – рядовий член організації

8. Зебра Владислав – рядовий член організації

9. Полощак Юзеф – рядовий член організації

10. Я, Щерба Адам – рядовий член організації

Всі, хто мав зброю з осадників, здали її владі після приходу Робітничо-Селянської Червоної Армії у Польщу.

Питання: В кого з осадників були радіоприймачі та коли і хто слухав радіопрограми?

Відповідь: Радіоприймачі мали: 1. Онушкевич Мечислав; 2. Зебра Владислав; 3. Нянецк – цивільний осадник; 4. Бек Валентин.

12-13 вересня радіоприймачі у всіх осіб були конфісковані поліцією, але Онушкевич і Зебра мали приймачі. У них поліція чомусь не конфіскувала, проте вони казали, що в них приймачі забрала поліція, а в дійсності приймачі були. Підпільно вони зняли антену, щоб не було видно. 1 вересня 1939 р. разом з Марковським ми слухали радіопрограми в Зебри, суть програми була про військові дії Німеччини проти Польщі. Квартиру Онушкевича відвідували Комнацький і Герц, його сусіди, але я туди не ходив.

Питання: Яку контрреволюційну роботу проводила організація осадників в колонії?

Відповідь: Останні збори осадників були в червні 1939 р. За 6-7 днів до приходу РСЧА в Дубне Онушкевич повідомив мене і Марчака, що він отримав телеграму з Дубна з організації осадників про те, щоб осадники йшли добровільно служити в

польську армію і по цьому питанню треба скликати збори, але збори не скликали. Контрреволюційної роботи ми не вели.

Питання: Яку провокаційну роботу осадники вели проти Робітничо-Селянської Червоної Армії.

Відповідь: Провокаційної роботи проти приходу Робітничо-Селянської Червоної Армії осадники не вели.

Питання: Хто з осадників був членом групи, яка обстріляла війська РСЧА в першу ніч, тобто в ніч з 19 на 20 вересня 1939 р.

Відповідь: Мешканець колонії Уланська Доля селянин-українець Мельничук Павло сказав мені вранці 20 вересня, що вночі осадники обстрілювали червоноармійців, які знаходились в колонії Уланська Доля. Це чув селянин – українець Башук Матвій, який йшов разом з Мельничуком. Прізвищ осадників не називав, але сказав, що знає, хто стріляв. Я більше нічого про це не чув.

Питання: Хто групував осадників, щоб виступили зі зброєю проти Червоної Армії?

Відповідь: Ніхто з осадників проти Червоної Армії не групувався. А точніше, я таких не знаю.

Протокол мені прочитано, записано з моїх слів вірно, в чому підписуюсь.

Щерба Адам

Допитав:

Уповн[оважений] чек[істсько]-опер[ативної] групи

сержант держбезпеки

Д. Сумець

[підпис власноручний]

Оригінал. Рукопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2930, арк. 7-9.

1939, 8 жовтня, Дубно – Постанова слідчого оперативно-чекістської групи НКВС про припинення слідства у справі Адама Андрійовича Щерби, звинуваченого в

контрреволюційній агітації та участі у збройному повстанні проти вступу Червоної Армії на територію Польщі.

ПОСТАНОВА

(про завершення слідства)

1939 р., жовтня 8 дня. Я, уповноважений чек[істсько]-опер[ативної] групи Сумець, повідомив обвинушеного *Щербу А. А.* про те, що слідство в його справі завершено і запитав, чи бажає він доповнити матеріали слідства, на що обвинувачений *Щерба* заявив, що він не бажає нічим доповнити слідства.

Обвинуваченому *Щербі* заявлено, що його справа скерована в порядку ст. 304 КПК УРСР до військового прокурора Дубенського гарнізону для піддання його судові Військового трибуналу.

Підпис арештованого: *Щерба Адам*

Слід[чий] опер[ативно]-чек[істської] групи

сержант держбезпеки

Сумець

[підпис власноручний]

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2930, арк. 12.

18

1940, 14 січня, Дубно – Протокол додаткового допиту Адама Андрійовича Щерби звинуваченого у веденні контрреволюційної діяльності з метою збройного повстання проти вступу військ Червоної Армії до Польщі.

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ

До справи № [...] ²⁹

²⁹ Номера бракує.

1940 р., січня 14 дня. Я, ст. уповн[оважений] Дубенського повітового від[ділу] НКВС Шелєпін, допитав як обвинуваченого:

1. Прізвище: *Щерба*
2. Ім'я і по-батькові: *Адам Андрійович*
3. Дата народження: *1897 р.*
3. Місце народження: [...] ³⁰
4. Місце проживання:
5. Місце роботи і посада:
6. Національність і громадянство (підданство):
7. Соціальне походження:
8. Соціальне становище:
9. Склад сім'ї:
10. Освіта (загальна, спеціальна):
11. Партійність (в минулому і тепер):
12. Яких репресій зазнав за радвлади: судимість, арешт і ін. (коли, яким органом і за що):
13. Служба в арміях:

Покази обвинуваченого (свідка³¹) 14 січня 1940 р.

Питання: На допиті 9 жовтня 1939 р. Ви показали, що входили до контрреволюційної організації осадників, розкажіть, яку контрреволюційну діяльність проводила Ваша організація після приходу Червоної Армії?

Відповідь: Свої покази з 9 жовтня 1939 р. я повністю підтверджую в тому, що я входив в організацію осадників, тому що сам був осадником, але ця організація жодної контрреволюційної діяльності ані проти радянської влади, ані проти Червоної Армії не проводила.

Питання: Чи Ви входили до складу якоїсь політичної партії в колишній Польщі?

Відповідь. До жодної політичної партії я не належав.

Питання: Слідство має дані, що ви разом з іншими осадниками пробували шляхом терористичних актів поставити опір Червоній Армії?

³⁰ Далі на двох сторінках, де мають бути анкетні дані, через увесь аркуш написано «Додатково».

³¹ Закреслено.

Відповідь: Ані я, ані інші осадники, які мені відомі і вказані на попередніх допитах, опору Червоній Армії ставити не пробували та навіть не мали такого наміру.

Питання: Що Ви ще можете додати до своїх показів?

Відповідь: До своїх показів не можу нічого більше додати.

Протокол записано з моїх слів правильно, мені прочитано, в чому підписуюсь.

Щерба Адам

Допитав:

Ст. уповноважений

А. Шелєпін

[підпис власноручний]

Оригінал. Рукопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2930, арк. 10-11.

19

1940, 17 січня, Дубно – Постанова оперуповноваженого відділу НКВС про припинення слідства та звільнення з-під варту Адама Андрійовича Щерби у зв'язку з відсутністю достатніх доказів, що підтверджують його контрреволюційну діяльність.

ПОСТАНОВА

м. Дубно

17 січня 1940 р.

Я, оперуповноважений Дубенського повітового відділу НКВС Шелєпін, розглянув слідчу справу Щерби Адама Андрійовича, обвинуваченого в злочинах, передбачених ст. ст. 54-2, 54-10, 54-11 КК УРСР

З'ЯСУВАВ

що А. А. Щерба, арештований 24 вересня 1939 р. на основі матеріалів про його контрреволюційну діяльність, що полягала в проведенні організаційної роботи по створенню угруповання осадників з метою збройного повстання і придушення революційного руху робітничого класу і трудового селянства на території Польщі, а

також антирадянської агітації, скерованої проти заходів партії та Радянського Уряду на території Західної України.

Слідчі матеріали обвинувачення, пред'явлені Щербі, не доведені, а інкриміноване обвинувачення не встановлене.

На основі викладеного вище й керуючись ст. 197, ч. 2 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ

1. Слідчу справу по звинуваченню Щерби А. А. подальшим провадженням припинити.
2. Арештованого з-під варти звільнити.
3. Копію цієї постанови скерувати до військового прокурора м. Дубно.

Ст. оперуповноважений Дубенського п[овітового] в[ідділу] НКВС *Шелепін*
[підпис власноручний]

*Оригінал. Машинопис російською мовою.
ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2930, арк. 13.*

20

1940, 5 лютого, Дубно – Рішення оперативного уповноваженого НКВС про звільнення з-під варти військового поселенця Адама Андрійовича Щерби, звинуваченого в контрреволюційній діяльності та підготовці збройного повстання проти Червоної Армії.

ПОСТАНОВА

(про зміну запобіжного заходу ухилення від слідства та суду)

Міс[то] Дубно, 5 лютого 1940 р. Я, ст. слідчий Дубенського повітового відділу НКВС УРСР Овчарук, розглянув матеріали обвинувачення гр. Щерби Адама Андрійовича в злочинах, передбачених ст. ст. 54-2, 54-10 і 54-11 КК УРСР.

Беручи під увагу, що подальше утримання під вартою не покликане необхідністю та обвинувачений Щерба А. А., знаходячись на свободі, не впливатиме на подальший хід слідства, тому немає підстав припускати, що він уникатиме суду й слідства.

Отже, керуючись ст. 159 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ

Обраний раніше запобіжний захід ухилення від слідства та суду, тобто утримання під вартою, у відношенні до обвинуваченого гр. Щерби Адама Андрійовича змінити, звільнити його з-під варти під підписку про невиїзд з місця постійного проживання.

Цю постанову представити прокуророві м. Дубна.

Копію цієї постанови скерувати начальникові тюрми м. Дубна для негайного виконання.

Ст. слідчий Дубенського повітового відділу НКВС

Овчарук

[підпис машинописний та власноручний]

Затверджую:

Начальник Дубенського повітового відділу НКВС УРСР

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2930, арк. 14.

1939, [перед 8 грудня], Дубно – Рішення повітового відділу НКВС про арешт Вацлава Станіславовича Цецерського, підозрюваного в контрреволюційній діяльності та агітації польського населення проти радянської влади.

(про арешт колишнього поручника російської армії Цецерського Вацлава
Станіславовича)

Цецерський Вацлав Станіславович, народився 1897 р., уродж[енець] м. Янів Пшасніського повіту Варшавського воєводства, поручник запасу, освіта середня, одружений, мешканець Радивилова Дубенського повіту Волинського воєводства.

Дубенський повітовий відділ НКВС має дані про те, що Цецерський у минулому служив в російській армії в чині поручника. В даний момент Цецерський веде контрреволюційну агітацію серед населення проти радянської влади серед польського населення з метою викликання невдоволення з неї та боротьби з радвладою збройним шляхом.

На підставі викладеного вище Цецерський підлягає арештові.

Пом[ічник] уповноваженого

Дубенського повіт[ового] від[ділу] НКВС

Зверєв

[підпис машинописний та власноручний]

Ст. уповноважений Дубенського повіт[ового] від[ділу] НКВС

ст. лейтенант

Цибонь

[підпис машинописний та власноручний]

«Затверджую»

Начальник Дубенського повітового відділу НКВС

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2929, арк. 4.

1939, 8 грудня, Дубно – Постанова оперуповноваженого повітового відділу НКВС про тимчасовий арешт осадника Вацлава Станіславовича Цецерського за звинуваченням у контрреволюційній діяльності проти радянської влади.

До справи № [...] ³²

ПОСТАНОВА

Міс[то] Дубно, 8 грудня 1939 р. Я, уповноважений Дубенського повітового відділу НКВС УРСР Зверев, розглянув матеріали обвинувачення гр. Цецерського Вацлава Станіславовича, 1894 р. нар[одження] в злочинах передбачених ст. ст. 54-10 і 54-11 КК УРСР, які полягали в тому, що Цецерський Вацлав служив в російській армії поручником, підозрюється в контрреволюційній агітації проти радянської влади серед польського населення.

З'ЯСУВАВ

що (навести мотиви вибору запобіжного заходу) перебування Цецерського на свободі може вплинути на хід слідства, а рівно ж [сприятиме його ухилянню] від суду та слідства.

[...] ³³

На основі викладеного і керуючись ст. ст. 143, 145 і 156 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ

1. Як запобіжний засіб від ухилення від слідства і суду у відношенні до обвинуваченого Цецерського Вацлава Станіславовича обрати арештування і утримання під вартою в Дубенській тюрмі.

2. Цю постанову представити військовому прокурору гарнізону в м. Дубно.

³² Номера бракує.

³³ Арешт Цецерського Вацлава Станіславовича санкціонує В[ійськовий] прокурор [підпис нерозбірливий] 9 XII 1939 р.

Уповноважений Дубенського повітового відділу НКВС УРСР

[...] ³⁴ держбезпеки

Зверєв

[підпис машинописний та власноручний]

Згоден:

Ст. оперуповноважений Дубенського повітового відділу НКВС УРСР

ст. лейтенант держбезпеки

Цибонь

[підпис машинописний та власноручний]

Затверджую:

Начальник Дубенського повітового відділу НКВС УРСР

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2929, арк. 2.

23

1939, 8 грудня, Дубно – Ордер на здійснення арешту і обшуку помешкання Вацлава Станіславовича Цецерського.

ОРДЕР № [...] ³⁵

Виданий співробітникові Дубенського повітового відділу НКВС ст. лейтенантові Козлову на право здійснення арешту і обшуку помешкання гр. Цецерського Вацлава Станіславовича, що проживає в м. Радивилів Дубенського повіту.

8 грудня 1939 р.

Начальник Дубенського повітового відділу НКВС

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

³⁴ Запису бракує.

³⁵ Номера бракує.

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2929, арк. 3.

24

1939, 10 грудня, Дубно – Постанова оперуповноваженого райвідділу НКВС про початок підготовчого слідства проти осадника Вацлава Станіславовича Цецерського, підозрюваного в контрреволюційній агітації з метою викликання невдоволення радянською владою.

До справи № [...] ³⁶

ПОСТАНОВА

Міс[то] Дубно, 10 грудня 1939 р. Я, слідчий оперуповноважений Дубенського повіт[ового] відділу НКВС УРСР Пінчук І. Ф., розглянув матеріали про злочинну діяльність гр. Цецерського Вацлава Станіславовича, 1894 р. народження, що проживає в осаді Радивилів Радивилівської волості, яка полягає в тому, що гр. Цецерський Вацлав Станіславович як осадник вів колонізаторську політику у відношенні до трудового селянства України. Після приходу радянської влади займався контрреволюційною агітацією серед населення з метою викликання невдоволення проти радянської влади і боротьби з радянською владою збройним шляхом.

Вбачаючи в здійсненні обвинуваченим гр. Цецерським Вацлавом Станіславовичем дія ознаки злочинів, передбачених ст. ст. 54-10, 54-11 КК УРСР

ПОСТАНОВИВ

На основі ст. 93 КПК УРСР розпочати по цій справі провадження попереднього слідства.

Копію цієї постанови скерувати військовому прокуророві гарнізону м Дубно.

³⁶ Номера бракує.

Слідчий уповноважений Дубенського повітового відділу НКВС УРСР

Пінчук

[підпис машинописний та власноручний]

Затверджую:

Начальник Дубенського повітового відділу НКВС УРСР

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2929, арк. 1.

25

1939, 10 грудня, Дубно – Анкета арештованого Вацлава Станіславовича Цецерського арештованого за звинуваченням у проведенні контрреволюційної діяльності, пов'язаної з агітацією польського населення проти радянської влади.

НКВС СРСР

АНКЕТА АРЕШТОВАНОГО

1. Прізвище: *Цецерський*
2. Ім'я і по-батькові: *Вацлав Станіславович*
3. Рік і місце народження: *1894 р. 26 вересня с. Янів Янівської волості Пшасніського повіту*
4. Місце проживання: *м. Радивилів Радивилівської волості Дубенського повіту*
5. Професія і спеціальність: *осадник*
6. Останнє місце служби і посада або рід занять:
 - а) організація: *45. Полк кресових стрільців*
 - б) посада: *командир роти*
 - в) звання: *поручник-резервіст*

г) в систему якого Наркомату або іншого керівного органу входить підприємство: [...] ³⁷

д) якщо не працює, коли звільнений: [...] ³⁸

7. Партійність:

а) в минулому: *безпартійний*

б) тепер: *безпартійний*

8. Національність: *поляк*

9. Громадянство (за відсутності паспорта вказати, який документ підтверджує громадянство):

а) гром[адянство] (під[данство]) *польське*

б) паспорт, ким виданий: [...] ³⁹

10. Освіта (підкреслити і вказати, що закінчив) (підкреслити): Вища, середня, початкова *шість класів комерційної школи [...] ⁴⁰ в Америці та ніхотна школа в Канаді*

11. До якої соціальної групи себе зачисляє (підкреслити): Робітників, службовців, колгоспників, одноосібників, кустарів, вільних професій, служителів культу, утриманців, інших

12. Соціальне проходження: з *селян*

13. Майновий стан і чим займався до 1917 р.

а) майновий стан: *господарство, 28 га землі*

б) заняття [...] ⁴¹

14. Те ж до 1917 року:

а) майновий стан: [...] ⁴²

б) заняття [...] ⁴³

15. Служба в царській армії і чин: *не служив*

16. Служба в білій армії (якій) і чин: *не служив*

17. Категорія військового обліку: *категорія «Д»*

18. Учать у к[онтр]р[еволуційних] повстаннях і бандах: *не брав участі*

19. Судимості (чи перебував під судом і слідством, де, коли, за що, вирок): *не був під судом*

³⁷ Запису бракує.

³⁸ Запису бракує.

³⁹ Запису бракує.

⁴⁰ Запису бракує.

⁴¹ Запису бракує.

⁴² Запису бракує.

⁴³ Запису бракує.

20. Чи приставав до антирадянських організацій (меншовики, с[соціалісти]-р[революціонери], анархісти, троцькісти, праві, націоналісти), де та коли: *не приставав*

21. Склад сім'ї (про кожного вказати прізвище, імя, по-батькові, вік, місце роботи й посаду, адресу): батько *помер*, мати *померла*, чоловік – , дружина *Ядвіга Фаустівна, 1905 р. народження, працює по господарстві*, діти: *донька Аліція Мирослава 1923 р. народження, син Річард Фауст, 1925 р. народження*, брати (сестри): *брат Станіслав – 49 років, в Чикаго (США), брат Павло – 43 роки, мешк[анець] Янова, тієї ж волості Пшасниського повіту, займається сільським господарством, дві сестри в Канаді, одна у Франції, одна в Радивиліві.*

Підпис арештованого *Цецерський*

1. Особливі прикмети арештованого [...] ⁴⁴
2. Ким і коли арештований або звідки прибув (номер ордеру) *Дубенський повітовий відділ НКВС 9 грудня 1939 р.*
3. Скерований в *Дубенську тюрму*
4. Інші примітки [...] ⁴⁵

Посада, звання та прізвище співробітника, який заповнив анкету:

Ст. слідчий Дубенського повітового відділу НКВС

Овчарук

[підпис машинописний та власноручний]

10 XII 1939 р. Соціальна приналежність: [...] ⁴⁶

2. *Галузь господарства, держaparату, культури: [...] ⁴⁷*
3. *Управління, відділ: [...] ⁴⁸*
4. *Політичне забарвлення: [...] ⁴⁹*
5. *Характер злочину: [...] ⁵⁰*

Прізвище та підпис офіцера 1-го Спеціального відділення [...] ⁵¹.

⁴⁴ Запису бракує.

⁴⁵ Запису бракує.

⁴⁶ Запису бракує.

⁴⁷ Запису бракує.

⁴⁸ Запису бракує.

⁴⁹ Запису бракує.

⁵⁰ Запису бракує.

⁵¹ Підпису бракує.

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2929, арк. 5-6 зв.

26

1939, 10 грудня, Здолбунів – Протокол обшуку помешкання та арешт Вацлава Станіславовича Цецерського підозрюваного в контрреволюційній діяльності проти радянської влади.

УРСР

НАРОДНИЙ КОМІСАРІАТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ПРОТОКОЛ ОБШУКУ

1939 р., 10 грудня. Я, начальник гвардії Радивилова по наказу НКВС УРСР в Дубні, на основі ордеру НКВС УРСР за № [...] ⁵² провів обшук помешкання гр. Цецерського Вацлава, який проживає у с. Лев'ятин по вулиці [...] ⁵³ в будинку № 59.

Під час обшуку були присутні:

Міліціонер Морозюк

Згідно отриманих вказівок затримано гр. *Вацлава Станіславовича Цецерського*

Вилучено для представлення в Дубні:

№	НАЙМЕНУВАННЯ ВИЛУЧЕНОГО	Кількість	Якісний стан
	<i>Під час обшуку нічого не виявилось</i>		

Скарги на неправильності, допущені під час обшуку, на пропажу речей, цінностей і документів [...] ⁵⁴

В протокол все занесено правильно, протокол нам прочитано, в чому підписуємося:

⁵² Запису бракує.

⁵³ Запису бракує.

⁵⁴ Запису бракує.

Обшукуваний [...] ⁵⁵

Голова домоуправи [...] ⁵⁶

Виконавець обшуку *начальник гвардії* [підпис нерозбірливий]

Копію протоколу отримав [...] ⁵⁷

Примітка: 1. Всі претензії і заяви повинні бути внесені в протокол до його підписання.

Після підписання жодні скарги і заяви не приймаються.

2. За довідками звертатися в [...] ⁵⁸

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2929, арк. 7-7зв.

27

1940, 10 грудня, Дубно – Постанова слідчого райвідділу НКВС УРСР про звинувачення Вацлава Станіславовича Цецерського у контрреволюційній діяльності проти радянської влади та підготовці збройного повстання проти неї.

До справи № [...] ⁵⁹

ПОСТАНОВА

Міс[то] Дубно, 10 грудня 1939 р. Я, слідчий Дубенського повітового відділу НКВС УРСР Пінчук, розглянув слідчий матеріал про гр. Цецерського Вацлава Станіславовича.

З'ЯСУВАВ

⁵⁵ Підпису бракує.

⁵⁶ Підпису бракує.

⁵⁷ Підпису бракує.

⁵⁸ Запису бракує.

⁵⁹ Номера бракує.

здійсненними слідчими діями встановлено, що Цецерський Вацлав Станіславович як осадник вів колонізаційну політику проти трудового народу Західної України. З приходом радянської влади займався контрреволюційною агітацією серед населення.

На основі ст. 126 КПК і керуючись ст. 127 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ

Притягнути Цецерського Вацлава Станіславовича як обвинуваченого, пред'явити йому обвинувачення у тому, що він як осадник вів колонізаційну політику проти трудового народу Західної України, а з приходом радянської влади вів контрреволюційну роботу з метою збройної боротьби проти радянської влади, тобто в злочинах, передбачених ст. 54-10 і 54-11 КК УРСР.

Копію цієї постанови скерувати до військового прокурора м. Дубно.

Постанову мені оголошено [...]⁶⁰

Слідчий оперуповноважений

[Дубенського повітового відділу НКВС]

Пінчук

[підпис машинописний та власноручний]

«Затверджую»

Начальник Дубенського повітового відділу НКВС

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2929, арк. 8.

⁶⁰ Підпису бракує.

1939, [перед 14 грудня], Радивилів – Прохання мешканців Радивилова в справі осадника Вацлава Станіславовича Цецерського, заарештованого за звинуваченням у контрреволюційній діяльності проти радянської влади.

[...] ⁶¹

Товаришу начальнику НКВС в Дубні
Підписані нижче мешканці м. Радивилова
по справі Цецерського Вацлава Станіславовича,
арештованого 10 XII 1939 р.

Прохання

Вацлава Цецерського знаємо з 1923 р., який з того часу проживав в Радивиліві та можемо засвідчити, що Вацлав Цецерський був головою Союзу інвалідів і не належав до жодних політичних організацій, завжди був на боці інтересів населення, допомагав в міру сил і можливостей бідним.

Населення міста, цінуючи заслуги Вацлава Цецерського, вибрало його на посаду бургомістра м. Радивилова приблизно в 1927 р., а згодом за вибором того ж населення був заступником бургомістра, приблизно в 1932–1933 рр. 10 XII 1939 р. Вацлав Цецерський був арештований.

[Підписи]

Бергер Адам

Пороховнік Шльома

Юра Бергер

Янкель Кузьма

Вольф Сігар

Гендель Зільберман

Сімха Вальдман

[...] ⁶²

Дувід Гапман

[...] ⁶³

⁶¹ Резолюція: т. Музика. В справу Цецерського, 12 XII 1939 [підпис нерозбірливий].

⁶² Підпис нерозбірливий.

Оригінал. Рукопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2929, арк. 12.

29

1940, 15 січня, Дубно – Протокол допиту Вацлава Станіславовича Цецерського звинуваченого у проведенні колонізаційної політики щодо трудящих української національності та боротьбі проти радянської влади.

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ

До справи № [...] ⁶⁴

1940 р., січня 15. Я, оперуповноважений Дубенського повітового відділу НКВС Пінчук І. Ф., допитав як обвинуваченого:

1. Прізвище: *Цецерський*
2. Ім'я і по-батькові: *Вацлав Станіславович*
3. Дата народження: *1894 р.*
4. Місце народження: *м. Янув, Пиасницького повіту, Варшавського воєв[одства]*
5. Місце проживання: *м. Радивилів, Дубенського повіту, Луцького воєводства*
6. Місце роботи і посада: *в своєму господарстві та в «Союзі військових інвалідів»*
7. [...] ⁶⁵
8. Національність і громадянство (підданство): *поляк*
9. Соціальне походження: *з селян, землі своєї було коло 20-ти десятин (точно не знаю)*
10. Соціальне становище: *осадник, мав 28 га землі, дім, сарай, клуня*
11. Склад сім'ї: *дружина Цецерська Ядвіга Фаустівна – 39 років, проживає в осаді Радивилів, син Ришард – 17 років, донька Аліція – 16 років, проживають з матір'ю*
12. Освіта (загальна, спеціальна): *середня*
13. Партійність (в минулому і тепер): *безпартійний*

⁶³ Нижче 5 нерозбірливих підписів.

⁶⁴ Номера бракує.

⁶⁵ Запису бракує.

14. Яких репресій зазнав за радвлади: судимість, арешт і ін. (коли, яким органом і за що) *не зазнав*

15. Служба в арміях: *в польській з 1917 р. по 1921 р. поручником*

Покази з 15 січня 1940 р.

Питання: Дайте покази про проваджену Вами колонізаторську політику проти трудового народу Західної України.

Відповідь: Я політикою не займався.

Питання: Дайте покази про Вашу участь в політичних організаціях, які існували на території колишньої польської держави.

Відповідь: Я не належав до жодної політичної організації.

Питання: Дайте покази про проваджену Вами контрреволюційну роботу та боротьбу проти радянської влади.

Відповідь: Я не провадив боротьби проти радянської влади тепер. В минулому, тобто в 1920 р., я воював проти Червоної Армії, командував ротою як поручник, доходив до Староконстантинова.

Протокол записаний з моїх слів правильно, правильність поданих у ньому даних підтверджую підписом.

Цецерський

Допитав:

Оперуповноважений [Дубенського повітового відділу НКВС]

Пінчук

[підпис власноручний]

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2929, арк. 9-10.

1940, 17 січня, Дубно – Постанова оперуповноваженого повітового відділу НКВС про припинення слідства і звільнення з-під варту Вацлава Станіславовича Цецерського за відсутністю доказів, що підтверджують його контрреволюційну діяльність.

ПОСТАНОВА

Міс[то] Дубно, 17 січня 1940 р. Я, оперуповноважений Дубенського повітового відділу НКВС УРСР Пінчук І. Ф., розглянув матеріали слідчої справи № [...] ⁶⁷ про обвинувачення гр. Цецерського Вацлава Станіславовича, 1894 р народження, місце проживання – осада Радивилів, Радивилівської волості, по ст. ст. 54-10, 54-11 КПК УРСР.

З'ЯСУВАВ:

В Дубенський повітовий відділ НКВС УРСР поступили матеріали про те, що гр. Цецерський Вацлав Станіславович як осадник вів колонізаторську політику щодо трудового українського народу на території Західної України, а рівнож як поручник польської армії займався контрреволюційною агітацією серед населення.

На основі вище сказаного гр. Цецерський Вацлав Станіславович був заарештований і поміщений у тюрму м. Дубно.

Здійсненими слідчими діями по справі встановлено, що гр. Цецерський Вацлав Станіславович був осадником польської армії, але антирадянської діяльності з боку Цецерського матеріалами справи добуто не було.

Виходячи зі сказаного вище, що матеріали для передачі гр. Цецерського Вацлава Станіславовича до суду недостатні

ПОСТАНОВИВ

1. В силу ст. 197 КПК УРСР подальше слідство по справі припинити.
2. Обвинувачуваного Цецерського Вацлава Станіславовича з-під варті звільнити.
3. Копію цієї постанови скерувати до військового прокурора м. Дубно.

Оперуповноважений Дубенського повітового відділу НКВС

Пінчук

⁶⁶ Номера бракує.

⁶⁷ Номера бракує.

[підпис машинописний та власноручний]

«Затверджую»

Начальник Дубенського повітового відділу НКВС

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2929, арк. 15а.

31

1940, 17 січня, Дубно – Постанова оперуповноваженого повітового відділу НКВС про звільнення з-під варту осадника Вацлава Станіславовича Цецерського, звинуваченого у контрреволюційній діяльності проти радянської влади та проведенні колонізаційної політики щодо трудящих української національності.

ПОСТАНОВА

(про зміну запобіжного заходу від ухилення від слідства та суду)

Міс[то] Дубно, 17 січня 1940 р. Я, оперуповноважений Дубенського повітового відділу НКВС УРСР Пінчук І. Ф., розглянув матеріали обвинувачення гр. Цецерського Вацлава Станіславовича, 1894 р. народження, що проживає в осаді Радивилів Радивилівської вол[ості] в тому, що він як осадник вів колонізаторську політику щодо трудового українського народу на території Західної України, а рівнож як поручник польської армії займався контрреволюційною агітацією серед населення Західної України, тобто у злочині, передбаченому ст. ст. 54-10, 54-11 КК УРСР. Беручи під увагу те, що подальше утримання під вартою не викликане необхідністю й обвинувачений Цецерський В. С., знаходячись на свободі, не вплине на подальший хід слідства, а рівнож немає підстав припускати, що він уникне суду й слідства, а тому керуючись ст. 159 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ

Обраний раніше запобіжний захід у вигляді утримання під вартою у відношенні до Цецерського Вацлава Станіславовича змінити, звільнивши його з під варти під підписку про невіїзд з постійного місця проживання.

Цю постанову пред'явити дубенському прокурору.

Копію цієї постанови скерувати начальнику тюрми м. Дубно для негайного виконання.

Оперуповноважений Дубенського повітового відділу НКВС

[...] ⁶⁸ держбезпеки

Пінчук

[підпис машинописний та власноручний]

«Затверджую»

Начальник Дубенського повітового відділу НКВС

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк. 16.

32

1939, 19 вересня, Дубно – Анкета Полошак Йосифа Станіславовича, арештованого за звинуваченням у контрреволюційній діяльності.

Аркуш № [...] ⁶⁹

До справи № [...] ⁷⁰

АНКЕТА АРЕШТОВАНОГО

1. Прізвище: *Полошак*

2. Ім'я і по-батькові: *Йосиф Станіславович*

⁶⁸ Запису бракує.

⁶⁹ Номера бракує.

⁷⁰ Номера бракує.

3. Дата народження: *1898 р.*
4. Місце народження: *с. Зузанув в волості Собене Єзьори*
5. Місце проживання (адреса): *осада Уланська Доля, Ярославницької волості, Дубенського повіту*
6. Професія і спеціальність: *сільське господарство, селянин*
7. Місце служби і посада або рід занять: *займався своїм сільським господарством*
8. Паспорт: *не має*
9. Соціальне проходження: *з селян*
10. Соціальне становище: *селянин-осадник*
 - а) до революції: *селянин*
 - б) після революції: *селянин*
11. Освіта (загальна і спеціальна): *самоук*
12. Партийність (в минулому і тепер): *безпартійний*
13. Національність і громадянство (підданство): *поляк, польський підданий*
14. Категорія військового обліку-запасу і де стоїть на обліку: *військовозобов'язаний рядовий*
15. Служба в білих і контрреволюційних арміях, участь у бандах і повстаннях проти радянської влади: *служив у польській армії з 1919 р. по 1920 р. рядовим прикордонної служби на німецькому кордоні*
16. Яких репресій зазнав за радвлади: *судимість, арешт і ін. (коли, яким органом і за що) [...]*⁷¹
17. Склад сім'ї: *дружина Марія – 38 років, сини Генріх – 13 років, Станіслав – 11 років, Тадей – 9 років, доньки Марія – 16 років, Яніна – 13 років.*

Підпис арештованого: *Полошак Йосиф*

1. Особливі зовнішні прикмети: *середн[ього] росту, повний, обличчя червоне*
2. Ким і коли арештований: *19 вересня 1939 р. операт[ивно]-чек[істською] групою м. Дубно*
3. Де утримується під вартою: *в тюрмі м. Дубно*
4. Особливі примітки: [...]
- ⁷²

Підпис співробітника, який заповнив анкету *Яшкін*

19 вересня 1939 р.

⁷¹ Запису бракує.

⁷² Запису бракує.

ПРИМІТКА: Анкета заповнюється чітко і розбірливо зі слів арештованого і звіряється з документами.

*Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.
ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк. 5-5зв.*

33

1939, 19 вересня, Дубно – Постанова оперуповноваженого повітового відділу НКВС про арешт осадника Полошака Йосифа Станіславовича, підозрюваного в активній боротьбі проти революційного руху робітничого класу і трудового селянства.

До справи № [...] ⁷³

ПОСТАНОВА

Міс[то] Дубно, 19 вересня 1939 р. Я, оперуповноважений НКВС УРСР Козлов, розглянув матеріали обвинувачення гр. Полошака Йосифа Станіславовича, 1898 р. нар[одження] в злочинах, передбачених ст. 54-13 КК УРСР, які полягали в тому, що він вів активну боротьбу проти революційного руху робітничого класу та трудового селянства Західної України.

[...] ⁷⁴

З'ЯСУВАВ

що (навести мотиви вибору запобіжного заходу) перебуваючи на волі, обвинувачений ПОЛОШАК може вплинути на хід слідства, а рівнож [ухилитися] від суду та слідства.

На основі сказаного і керуючись ст. ст. 143, 145, 156 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ

⁷³ Номера бракує.

⁷⁴ Рукописний напис навскоси: Арешт Полошака санкціоную. В[ійськовий] прокурор [підписи нерозбірливий]. 4 IX 1939 р.

1. Як запобіжний засіб від ухиляння від слідства і суду у відношенні до обвинуваченого Полошака Йосифа Станіславовича, 1898 р. нар[одження] обрати утримання під вартою в Дубенській тюрмі аж до закінчення слідства.

2. Цю постанову пред'явити військовому прокурору м. Дубно.

Оперуповноважений [НКВС] м. Дубно

[...] ⁷⁵ держбезпеки

Козлов

[підпис власноручний]

Згоден:

Начальник [...] ⁷⁶ держбезпеки

Затверджую:

Начальник *опер*[ативно]-*чек*[істської] *групи* [НКВС УРСР]

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис власноручний]

Оригінал. Машинописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2929, арк. 3-3зв.

34

1939, 24 вересня, Дубно – Постанова про здійснення арешту і обшуку помешкання Полошака Йосифа Станіславовича, підозрюваного у контрреволюційній діяльності.

ОРДЕР № [...] ⁷⁷

⁷⁵ Запису бракує.

⁷⁶ Запису бракує.

⁷⁷ Номера бракує.

Виданий співробітникові оперативно-чекістської групи НКВС т. Козлову на право проведення обшуку квартири та арешту гр. *Полошака Йосифа Станіславовича*, що проживає в с. *Уланська Доля Ярославницької волості*.

24 вересня 1939 р.

Начальник оперативно-чекістської групи НКВС УРСР

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Рукописні записи на машинописі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк. 2.

35

1939, 26 вересня, Дубно – Постанова уповноваженого оперативно-чекістської групи НКВС про початок підготовчого слідства проти осадника Йосифа Станіславовича Полошака, звинуваченого у тому, що він був донощиком міліції та вів активну боротьбу проти революційного руху робітничого класу і трудового селянства української національності.

До справи № [...] ⁷⁸

ПОСТАНОВА

Міс[то] *Дубно*, 26 вересня 1939 р. Я, уповноважений опер[ативно]-чек[істської] групи НКВС УРСР ст. лейтенант держбезпеки *Яшкін*, розглянув матеріали про злочинну діяльність гр. *Полошака Йосифа Станіславовича*, 1898 р. народження, уродженця с. *Зузанув*, волості *Собєне Єзьори*, *Гарволінського повіту*, мешканця с. *Уланська Доля Ярославницької вол[ості]*, *Дубенського повіту*, поляка, осадника, яка полягала в тому, що він був конфідентом поліції, упродовж всіх років вів активну боротьбу проти революційного руху робітничого класу та трудового селянства Західної України.

⁷⁸ Номера бракує.

Вбачаючи в здійснених обвинуваченим гр. *Полошаком Йосифом Станіславовичем* діях ознаки злочинів, передбачених ст. 54-13 КК УРСР

ПОСТАНОВИВ

На основі ст. 93 КПК УРСР п. 2 і 108 КПК УРСР розпочати по цій справі провадження попереднього слідства.

Копію цієї постанови скерувати *військовому прокуророві гарнізону м. Дубно*.

Уповноважений *опер[ативно]-чек[істської] групи НКВС УРСР*

ст. лейтенант держбезпеки

Яшкін

[підпис власноручний]

Згоден:

Начальник [...] ⁷⁹ держбезпеки

Затверджую:

Начальник *опер[ативно]-чек[істської] групи НКВС УРСР*

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис власноручний]

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк. 1-1зв.

1939, 10 жовтня, [Дубно] – Довідка про непроведення обшуку у арештованого Полошака Йосифа Станіславовича.

Довідка

⁷⁹ Запису бракує.

Під час арешту Полошака Йосифа Станіславовича обшук не проводився з оперативних міркувань.

Начальник опер[ативно]-чек[істської] групи НКВС

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис власноручний]

10 X 1939 р.

Оригінал. Рукопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк. 4.

37

1939, 11 жовтня, Торговиця – Протокол допиту свідка Володимира Кічука, свідка у справі Йосифа Полошака, звинуваченого в контрреволюційній діяльності, співпраці з польською поліцією та боротьбі з КПЗУ.

Протокол допиту

1939, жовтня 11 дня

м. Торговиця

1939 р., жовтня 11 дня. Я, слідчий опер[ативно]-чекіст[ської] групи ст. лейтенант держбезпеки Яшкін А. Я., допитав як свідка у справі Полошака Йосифа Станіславовича:

Кічука Володимира Івановича, 1909 р. нар[одження], уродженця і мешканця с. Зади вол[ості] Млинів, походить з селян, працює секретарем районного комітету, в армії не служив, одружений, має на своєму утриманні 2 членів сім'ї, член партії КПЗУ, закінчив 4 класи гімназії

Покази Кічука В. І. з 11 жовтня 1939 р.

Питання: Чи знаєте Ви Полошака Йосифа Станіславовича і як Ви його знаєте?

Відповідь: Полошака Йосифа знаю добре. Сам він є осадником. Він до нашої осади Уланська Доля приїхав в 1922 р. Спочатку Полошак нічим себе не проявив, але в 1927 р. почав активно діяти. Пригадую такий випадок в 1929 р.: приїхав до нас Сенюк, депутат польського сейму, зібрав мітинг. Поліція розпочала цей мітинг розганяти. Полошак Йосиф брав активну участь у розгоні цього мітингу. Внаслідок був поранений Ткачук Єфим, хто його ранив, я не знаю. Після цього мітингу поліція провела арешти, було арештовано 23 особи, серед яких був я, Сенюк, Ковальчук Гордей, Ковальчук Григорій та інші члени партії КПЗУ. Полошак на процесі виступав як свідок, де сказав, що він бачив усіх арештованих як вони виступали на мітингу, закликали народ виступити проти влади. В результаті нас засудили від 4 до 8 років.

Питання: Що Вам ще відомо про зв'язки Полошака з поліцією?

Відповідь: Про зв'язки Полошака з поліцією мені нічого більше не відомо.

Більше показати нічого не можу, протокол з моїх слів записано правильно, в чому підписуюся.

Кічук Володимир

Допитав:

Слідчий чек[істсько]-опер[ативної] групи НКВС

ст. лейтенант держбезпеки

Яшкін

[підпис власноручний]

Оригінал. Рукопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк.10-10зв.

1939, 12 жовтня, Дубно – Постанова оперативного уповноваженого НКВС про звинувачення Полошака Йосифа Станіславовича в контрреволюційній діяльності та веденні активної боротьби проти революційного руху робітничого класу і трудового селянства української національності.

ПОСТАНОВА

Міс[то] Дубно, 12 жовтня 1939 р. Я, уповноважений опер[ативно]-чек[істської] групи НКВС УРСР ст. лейтенант держбезпеки Яшкін, розглянув матеріали обвинувачення гр. Полошака Йосифа Станіславовича, 1898 р. нар[одження], уродж[енця] с. Зузанув, мешк[анця] с. Уланська Доля Ярославницької волості.

З'ЯСУВАВ

здійсненими слідчими діями встановлено, що Полощак Й. С. як осадник вів боротьбу проти революційного руху робітничого класу та трудового селянства Західної України.

На основі ст. 126 КПК УРСР і керуючись ст. 127 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ:

Притягнути гр. Полошака Йосифа Станіславовича, 1898 р. народження, уродженця с. Зузанув, Ярославницької волості як обвинуваченого, висунути йому обвинувачення в тому, що будучи контрреволюційно налаштованим, вів агітаційну боротьбу проти революційного руху робітничого класу та трудового селянства Західної України, тобто в злочинах, передбачених ст. 54-13 КК УРСР.

Копію цієї постанови пред'явити військовому прокурору м. Дубно.

Уповноважений опер[ативно]-чек[істської] групи НКВС УРСР

ст. лейтенант держбезпеки

Яшкін

[підпис власноручний]

Згоден:

Начальник [...] ⁸¹ держбезпеки

⁸⁰ Номера бракує.

⁸¹ Запису бракує.

Затверджую:

Начальник опер[ативно]-чек[істської] групи НКВС УРСР

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис власноручний]

Постанову мені оголошено: *Полошак Йосиф*

12 жовтня 1939 р.

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк. 6.

39

1939, 12 жовтня, Дубно – Протокол допиту Полошака Йосифа Станіславовича, звинуваченого в контрреволюційній діяльності та активній боротьбі проти членів КПЗУ.

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ

До справи № [...] ⁸²

1939 р., жовтня 12 дня. Я, слідчий опер[ативно]-чекіст[ської] групи ст. лейтенант держбезпеки Яшкін, допитав як обвинуваченого:

1. Прізвище: *Полошак*
2. Ім'я і по-батькові: *Йосиф Станіславович*
3. Дата народження: *1898 р.*
4. Місце народження: *с. Зузанув в волості Собене Єзьори, Гарволінського повіту*
5. Місце проживання: *колонія Уланська Доля Ярославичької волості*
6. Місце роботи і посада: *займався своїм сільським господарством*
7. [...] ⁸³
8. Національність і громадянство (підданство): *поляк, польський підданий*

⁸² Номера бракує.

⁸³ Запису бракує.

9. Соціальне походження: *з селян*
10. Соціальне становище: *селянин-осадник*
11. Склад сім'ї: *дружина Марія – 38 років, сини Генріх – 13 років, Станіслав – 11 років, Тадей – 9 років, доньки Марія – 16 років, Яніна – 13 років.*
12. Освіта (загальна, спеціальна): *самоук*
13. Партійність (в минулому і тепер): *безпартійний*
14. Яких репресій зазнав за радвлади: *судимість, арешт і ін. (коли, яким органом і за що) не зазнав*
15. Служба в арміях: *служив у польській армії з 1917 р. по 1920 р. рядовим пограничної служби на німецькому кордоні.*

Питання: Назвіть прізвища відомих Вам працівників поліції?

Відповідь: З працівників поліції я добре знаю коменданта поліції с. Торговиця Мороза, поліцая Пельця, більше з працівників поліції нікого не знаю.

Питання: Які у Вас були взаємовідносини з цими працівниками поліції?

Відповідь: Ділових зв'язків я з ними не мав, це були просто знайомі. Коли вони приїжджали в наше поселення, завжди заїжджали до мене як до осадника.

Питання: На які теми Ви вели з ними розмови?

Відповідь: Наскільки я пригадую, ми завжди розмовляли на теми приватного характеру, ділових розмов вони зі мною не вели ніколи.

Питання: Слідство має дані, що Ви є конфідентом поліції і будучи контрреволюційно налаштованим, вели активну боротьбу з членами КПЗУ. Ви це підтверджуєте?

Відповідь: Конфідентом поліції я ніколи не був і не міг бути, тому, що я був осадником і повинен був їм сприяти. Але я цього не робив і жодної боротьби з членами КПЗУ не вів, побоюючись, що вони мене можуть підпалити або вбити.

Питання: Ви кажете неправду. Слідство має дані, що в 1929 р. в с. Торговиця Ви з поліцією приймали активну участь в розгоні мітингу, влаштованого членами КПЗУ. Ви це підтверджуєте?

Відповідь: Я добре пам'ятаю, що в 1929 р. в с. Торговиця приїхав депутат польського сейму Сенюк і зібрав там мітинг. Чи був Сенюк членом КПЗУ чи націоналістом, мені відомо не було. Поліція почала розганяти цей мітинг і вийшло, що я стояв з поліцією, Один з учасників мітингу схопив поліцая за карабін, прізвища зараз не пригадую. Поліцай вирвав карабін і проколов багнетом нападнику ногу. Після цього

відбулися арешти, арештували й Сенюка, згодом їх судили. Я особисто жодної участі у цьому не приймав, стояв біля своїх коней, яких приводив підкувати в кузню.

Питання: Ви на суді в цій справі виступали як свідок, що Ви там показали?

Відповідь: Так! Я був виставлений поліцією як свідок, на суді розповів як очевидець як було, що мітинг дійсно влаштували члени КПЗУ, вказав прізвище Сенюка і інших, яких тепер не пам'ятаю, їх всіх засудили на різні терміни ув'язнення.

Питання: Значить, Ви були провокатором поліції?

Відповідь: Провокатором я не був, що знав, все розповів на суді.

Більше показати нічого не можу, протокол з моїх слів записано правильно, в чому підписуюся.

Полошак Йосиф

Допитав:

Слідчий чек[істсько]-опер[ативної] групи НКВС

ст. лейтенант держбезпеки

Яшкін

[підпис власноручний]

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк. 7-8зв.

40

1939, 12 жовтня, Дубно – Протокол допиту Полошака Йосифа Станіславовича звинуваченого у тому, що вів активну боротьбу проти революційного руху робітничого класу і трудового селянства української національності.

Протокол допиту

1939, жовтня 12 дня

м. Дубно

1939 р., жовтня 12 дня. Я, слідчий опер[ативно]-чекіст[ської] групи ст. лейтенант держбезпеки Яшкін, допитав як обвинуваченого:

Полошака Йосифа Станіславовича, 1898 р.
нар[одження], уродженця с. Зузанув, мешканця
с. Уланська Доля Ярославницької вол[ості],

поляка, польського підданого, з селян,
[займається] своїм сільським господарством,
одруженого, має на своєму утриманні 6 членів
сім'ї, безпартійний, служив у польській армії.

Покази Полошака Й. С. з 12 жовтня 1939 р.

Питання: Вам пред'явлено обвинувачення в тому, що Ви є конфідентом поліції і впродовж усіх років вели активну боротьбу проти революційного руху робітничого класу й трудового селянства Західної України. Ви це признаєте?

Відповідь: Як осадник, конфідентом поліції я ніколи не був і не міг бути. Я по становищу повинен був допомагати поліції. Але я цього не робив, побоюючись, що мене особисто члени КПЗУ переслідуватимуть і побоюючись, що вони мене підпалять.

Питання: Ви приймали участь в розгоні мітингу в с. Торговиця в 1929 р.?

Відповідь: Ні, я не приймав у цьому участі. Але в той час я був у с. Торговиця, пригнав підкувати коней і бачив, як поліція розганяла мітинг. Особисто жодної участі не приймав.

Більше показати не можу нічого, протокол з моїх слів записано правильно, в чому підписуюся.

Полошак Йосиф

Допитав:

Слідчий чек[істсько]-опер[ативної] групи НКВС

ст. лейтенант держбезпеки

Яшкін

[підпис власноручний]

Оригінал. Рукопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк.9-9зв.

1939, 12 жовтня, Дубно – Постанова слідчого оперативно-чекістської групи НКВС про завершення слідства та передачу справи Йосифа Станіславовича Полошака до військового трибуналу.

ПОСТАНОВА
(про закінчення слідства)

1939 р., жовтня 12 дня. Я, слідчий опер[ативно]-чекіст[ської] групи ст. лейтенант держбезпеки Яшкін, оголосив обвинуваченому Полошаку Йосифу Станіславовичу, що слідство в його справі завершено й запитав, чи бажає він доповнити матеріал слідства, на що обвинувачений Полошак Йосиф Станіславович заявив, що доповнити слідство нічим не бажає.

Обвинуваченому Полошакові оголошено, що його справу передано згідно ст. 264 КК УРСР військовому прокурору Дубенського гарнізону для піддання його судові Військового трибуналу.

Підпис арештованого *Полошак Йосиф*

Слідчий [чекістсько-оперативної групи НКВС

ст. лейтенант держбезпеки]

Яшкін

[підпис власноручний]

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк. 11.

42

1939, 13 жовтня, Дубно – Обвинувальний висновок проти Йосифа Станіславовича Полошака, звинуваченого в контрреволюційній діяльності, співпраці з польською поліцією, боротьбі з КПЗУ.

ОБВИНУВАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

по справі Полошака Йосифа Станіславовича

по ст. 54 КК УРСР

В опер[ативно]-чек[істську] групу НКВС м. Дубна поступили матеріали на Полошака Йосифа Станіславовича, що він як конфідент поліції вів боротьбу проти революційного

руху робітничого класу та трудового селянства Західної України, в зв'язку з чим він був арештований 19 вересня 1939 р.

ПОПЕРЕДНІМ СЛІДСТВОМ ВСТАНОВЛЕНО:

Полошак Й. С. як осадник і контрреволюційно налаштований вів активну боротьбу проти революційного руху робітничого класу та трудового селянства Західної України. Брав участь разом з поліцією в розгоні мітингу в с. Торговиця, влаштованого членами КПЗУ.

На попередньому слідстві Полошак Й. С. частково признався, що він виступав свідком на суді проти членів КПЗУ

(с[торінки] справи 6-9)

На основі викладеного обвинувачується:

Полошак Йосиф Станіславович, 1898 р.
нар[одження], урод[женець] с. Зузанув,
мешк[анця] с. Уланська Доля
Ярославицької вол[ості] Дубенського
повіту, поляк, осадник, служив у польській
армії в прикордонній службі.

В тому, що будучи контрреволюційно налаштований, провадив активну боротьбу проти революційного руху робітничого класу та трудового селянства Західної України, брав участь разом з поліцією в розгоні мітингу в с. Торговиця, влаштованого членами КПЗУ, виступав на суді як свідок проти членів КПЗУ, тобто в злочинах, передбачених ст. 54 КК УРСР.

Ця справа згідно ст. 204 підлягає направленню військовому прокурору м. Дубно для піддання судові Військового трибуналу.

Слідчий опер[ативно]-чек[істської] групи НКВС УРСР

ст. лейтенант держб[езпеки]

Яшкін

[підпис машинописний та власноручний]

«Затверджую»

Начальник опер[ативно]-чек[істської] групи НКВС УРСР

лейтенант держб[езпеки]

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

СПРАВКА: 1. Речових доказів по справі немає.

2. Арештований Полошак Й. С. знаходиться в тюрмі м. Дубна.

Слідчий опер[ативно]-чек[істської] групи НКВС УРСР

ст. лейтенант держб[езпеки]

Яшкін

[підпис машинописний та власноручний]

м. Дубно

13 жовтня 1939

[...] ⁸⁴

Оригінал. Машинопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк. 12.

43

1940, 15 січня, Дубно – Протокол допиту Полошака Йосифа Станіславовича, звинуваченого в контрреволюційній діяльності та активній боротьбі проти КПЗУ.

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ

До справи № 11

1940 р., січня 15 дня. Я, в/о оперуповноваженого Дубенського повітового відділу НКВС

Швець А. Г. допитав як обвинуваченого, арештованого:

1. Прізвище: *Полошак*

2. Ім'я і по-батькові: *Йосиф Станіславович*

3. Дата народження: *1898 р.*

4. Місце народження: *с. Зузанув в волості Собене Єзьори*

5. Місце проживання: *колонія Уланська Доля, Ярославницької волості*

⁸⁴ Резолюція прокурора: 19 X 1939 р. Справу Полошака необхідно дорозслідувати 1) шляхом передопиту свідка Кічука Володимира, встановити, в чому саме виразилася активність Полошака Й. С. в розгромі демонстрації в 1929 р.; 2) детально встановити, хто скликав цей мітинг; 3) між Полошаком і Кічуком зробити очну ставку, уточнивши які покази про учасників демонстрації давав Полошак на суді. Військовий прокурор [підпис нерозбірливий].

6. Місце роботи і посада: *колонія Уланська Доля, займався своїм господарством*
7. [...] ⁸⁵
8. Національність і громадянство (підданство): *поляк, підданство к[олишнє] польське*
9. Соціальне походження: *з селян, батько мав 5 га землі*
10. Соціальне становище (рід занять і майновий стан): *селянин-осадник, мав 16 га землі*
11. Склад сім'ї: *дружина Полошак Мар'яна Константинівна – 38 років, донька – Полошак Марія Йосифівна – 16 років, донька – Полошак Яніна Йосифівна – 14 років; син – Полошак Генріх Йосифович – 13 років; син – Полошак Станіслав Йосифович – 11 років; син – Полошак Тадей Йосифович – 8 років.*
12. Освіта (загальна, спеціальна): *самоук*
13. Партійність (в минулому і тепер): *безпартійний, входив до складу організації «Союз осадників»*
14. Яких репресій зазнав за радвлади: *судимість, арешт і ін. (коли, яким органом і за що) жодних репресій не зазнав*
15. Служба в арміях: *з 1919 р. до 1921 р. служив у польській армії в прикордонній службі рядовим солдатом*

Покази обвинуваченого (свідка) *Полошака 15 січня 1940 р.*

Питання: Слідство має перевірені дані, що як осадник польського уряду Ви вели активну боротьбу з революційним рухом робітничого класу та трудового селянства Західної України, доносячи польській поліції на всіх, хто був незадоволений польською владою і вів революційну роботу. Підтверджуєте це?

Відповідь: Ні, цього я не підтверджую. Я з поліцією не мав жодних зв'язків і нічого їй не доносив. Я отримав осаду, чесно працював у сільському господарстві, любив польську владу, але нікому нічого не доносив.

Питання: Скільки разів Ви виступали на суді як свідок проти членів КПЗУ?

Відповідь: На суді я виступав один раз як свідок по справі депутата польського сейму Сенюка Адріяна Омеляновича, який використовував свої депутатські права й виступав перед народом з революційними промовами, одну з них і я слухав в 1929 р., що й показав на суді.

Питання: До складу яких польських організацій Ви входили?

Відповідь: Я був членом лише однієї організації «Союз осадників».

⁸⁵ Запису бракує.

Протокол мені прочитано, з моїх слів записано правильно, в чому підписуюся.

Полошак Йосиф

Допитав:

В/о оперуповноваженого Дубенського повітового відділу НКВС *Швець*

[підпис власноручний]

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк. 13-14зв.

44

1940, 19 січня, Дубно – Постанова оперуповноваженого повітового відділу НКВС про припинення слідства та звільнення з-під варті осадника Йосифа Станіславовича Полошака за відсутністю достатніх доказів, що він був донощиком польської поліції і вів контрреволюційну діяльність.

«Затверджую»

Нач[альник] Управління НКВС

По Рівненській області

капітан держбезпеки

КРУТОВ

[підпис машинописний]

«...⁸⁶» січня 1940ПОСТАНОВА

Міс[то] Дубно, 19 січня 1940 р. Я, оперуповноважений Дубенського повітового відділу НКВС УРСР Швець А. Г., розглянув матеріали слідчої справи № 11 обвинувачення гр. Полошака Йосифа Станіславовича по ст. 54-13 КК УРСР

З'ЯСУВАВ:

⁸⁶ Запису бракує.

В оперативно-чекістську групу м. Дубно поступили свідчення, що мешканець осади Уланська Доля Ярославичської волості Дубенського повіту Полошак Йосиф Станіславович, військовий осадник польської держави, як конфідент польської поліції, вів активну боротьбу проти революційного руху робітничого класу та трудового селянства Західної України. На основі цього він був арештований.

Проведеним слідством по справі було встановлено, що Полошак Йосиф Станіславович був осадником польської держави, а також великим патріотом цієї держави, але пред'явлене йому обвинувачення як конфідентів польської поліції – не доведене.

Беручи до уваги, що інкримінований злочин обвинуваченого Полошака Йосифа Станіславовича по ст. 54-13 матеріалом слідства не доведений, а тому, керуючись ст. 197 КПК ч. 2 УРСР

ПОСТАНОВИВ

1. Проведення слідства по цій справі припинити.
2. Обвинувачуваного Полошака Йосифа Станіславовича з-під варті звільнити.
3. Копію цієї постанови скерувати до військового прокурора м. Дубно.

Слідчий Дубенського п[овітового] в[ідділу] НКВС

Швець

[підпис машинописний та власноручний]

Приєднуюсь:

Ст. слідчий Дубенського п[овітового] в[ідділу] НКВС

ОВЧАРУК

[підпис машинописний]

«ЗГОДЕН»

Начальник Дубенського повітового відділу НКВС

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

29 січня 1940 р.

м. Дубно

Оригінал. Машинопис російською мовою.

1940, 29 січня, Дубно – *Постанова оперуповноваженого повітового відділу НКВС про звільнення з-під варту осадника Йосифа Станіславовича Полошака.*

ПОСТАНОВА

(про зміну запобіжного заходу ухилення від слідства та суду)

Міс[то] Дубно, 29 січня 1940 р. Я, оперуповноважений Дубенського повітового відділу НКВС УРСР Швець А. Г., розглянув матеріали про обвинувачення гр. Полошака Йосифа Станіславовича, 1898 р. народження, урод[женця] с. Зузанув, мешк[анця] с. Уланська Доля Ярославницької вол[ості] Дубенського повіту, по національності поляка-осадника у злочині, передбаченому ст. 54-13 КК УРСР. Беручи під увагу, що подальше утримання під вартою не викликане необхідністю й обвинувачений Полошак, знаходячись на свободі, не вплине на подальший хід слідства, а рівнож немає підстав припускати, що він уникне суду й слідства, тому керуючись ст. 159 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ

Обраний раніше запобіжний захід у вигляді утримання під вартою в відношенні до Полошака Йосифа Станіславовича змінити, звільнивши його з під варту під підписку про невиїзд з постійного місця проживання.

Цю постанову пред'явити військовому прокурору м. Дубно.

Копію цієї постанови скерувати начальнику тюрми м. Дубно для негайного виконання.

Оперуповноважений Дубенського п[овітового] в[ідділу] НКВС

[...] ⁸⁷ держбезпеки

Швець

[підпис машинописний та власноручний]

⁸⁷ Запису бракує.

Затверджую:

Начальник Дубенського п[овітового] в[ідділу] НКВС

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2925, арк. 16.

46

1939, 5 жовтня, Дубно – Постанова оперативного уповноваженого НКВС про тимчасовий арешт осадника Людвіга Зигмунтовича Курковського, підозрюваного в активній боротьбі проти революційного руху на Східних Кресах II Речі Посполитої.

До справи № [...] ⁸⁸

ПОСТАНОВА

Міс[то] Дубно, 5 жовтня 1939 р. Я, уповноважений оперативно-чек[істської] групи НКВС УРСР сержант держбезп[еки] Сумець, розглянув матеріали обвинувачення гр. КУРКОВСЬКОГО Людвіга Зигмунтовича, 1898 р. народження, в злочинах, передбачених ст. 54-2 і 54-11 КК УРСР, які полягали в тому, що він був керівником Союзу осадників в місті Радивилів, вів активну боротьбу проти революційного руху Західної України.

З'ЯСУВАВ

що (зазначити мотиви обрання запобіжного заходу) перебування КУРКОВСЬКОГО на свободі може вплинути на хід слідства.

[...] ⁸⁹

⁸⁸ Номера бракує.

На основі ст. ст. 143, 145 і 156 КПК УРСР.

ПОСТАНОВИВ

1. Як запобіжний засіб від ухиляння від слідства і суду у відношенні до обвинуваченого КУРКОВСЬКОГО обрати утримання під вартою в тюрмі м. Дубно.

2. Копію цієї постанови скерувати до військового прокурора гарнізону м. Дубно.

Уповноважений оперативно-чек[істської] групи НКВС УРСР

сержант держбезпе[еки]

Сумець

[підпис машинописний та власноручний]

Згоден:

Начальник [...] ⁹⁰ держбезпеки

Затверджую:

Начальник оперативно-чек[істської] групи НКВС УРСР

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Оригінал. Машинописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2926, арк. 1.

1939, 5 жовтня, Дубно – Анкета Людвіга Зигмунтовича Курковського, арештованого за звинуваченням у контрреволюційній діяльності.

АНКЕТА АРЕШТОВАНОГО

⁸⁹ Напис навкоси на першій сторінці: Арешт Курковського санкціоную. В[ійськовий] прокурор [підпис нерозбірливий] 7/X 1939

⁹⁰ Запису бракує.

1. Прізвище, ім'я та по-батькові: *Курковський Людвіг Зигмунтович*
2. Дата народження: *1898 р.*
3. Місце народження: *Варшава*
4. Місце проживання: *Радивилів, Дубенський повіт, осада військова № 32*
5. Національність і громадянство (підданство): *поляк, польське підданство*
6. Професія і спеціальність: *хлібороб*
7. Соціальне походження: *ремісник*
8. Склад сім'ї: *дружина*
9. Освіта: *середня*
10. Звідки та куди прибув: *Радивилів, Дубенський повіт, осада військова № 32, 5 жовтня 1939 р.*
11. Дата арешту: *4 10 1939 р.*
12. Підпис арештованого *Курковський Л.*

Анкету заповнив [...] ⁹¹

*Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.
ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2926, арк. 2.*

48

1939, 5 жовтня, Дубно – Постанова уповноваженого оперативно-чекістської групи НКВС про притягнення Людвіга Зигмунтовича Курковського як обвинуваченого в активній боротьбі з революційним рухом на Східних Кресах Другої Речі Посполитої.

До справи № [...] ⁹²

ПОСТАНОВА

⁹¹ Підпису бракує.

⁹² Номера бракує.

Міс[то] Дубно, 5 жовтня 1939 р. Я, [уповноважений] опер[ативно]-чек[істської] групи НКВС УРСР сержант держбезп[еки] Сумець, розглянув матеріали обвинувачення гр. Курковського Людвіга Зигмунтовича, 1898 р. народження, уродженця м. Варшава, мешканця Дубенського повіту, поляка.

З'ЯСУВАВ

здійсненими слідчими діями з'ясовано, що Курковський був керівником Союзу осадників у м. Радивилів, вів активну боротьбу проти революційного руху на Західній Україні.

На основі ст. 126 і керуючись ст. 127 КПК УРСР

ПОСТАНОВИВ

1. Притягнути гр. Курковського Людвіга Зигмунтовича як обвинуваченого, пред'явити йому обвинувачення у тому, що він був керівником Союзу осадників у м. Радивилів, вів активну боротьбу проти революційного руху на Західній Україні, тобто в злочинах, передбачених ст. ст. 54-2, 54-11 КК УРСР.

2. Копію цієї постанови скерувати до військового прокурора гарнізону м. Дубно.

Оперуповноважений чекістської групи НКВС УРСР

сержант держбезп[еки]

Сумець

[підпис машинописний та власноручний]

Згоден:

Начальник [...] ⁹³ держбезпеки

Затверджую:

Начальник оперативно-чек[істської] групи НКВС УРСР

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

Постанову мені оголошено *Курковський*

2⁹⁴ XII 1939 р.

⁹³ Запису бракує.

⁹⁴ Вище в документі 5 X 1939 р.

Оригінал. Машинописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2926, арк. 3.

49

1939, 5 жовтня, Дубно – Протокол допиту Людвіга Зигмунтовича Курковського, звинуваченого в антирадянській агітації та боротьбі проти революційного руху українського населення на території Східних Кресів Другої Речі Посполитої.

Протокол допиту

Обвинуваченого Курковського Людвіга Зигмунтовича, 1898 р. нар[одження], уродженця м. Варшава, мешканця м. Радивилова, осадника, поляка, б[ез]п[артійного], грамотного, підданства польського, несудимого.

Питання: Дайте покази, які цілі переслідував польський уряд, насаджуючи поляків серед українського населення?

Відповідь: Насаджуючи серед українського населення поляків-осадників на Західній Україні, польський уряд переслідував наступні цілі: по-перше, на території Західної України потрібна була колонізаторська політика, тому що поляків було мало, а влада й вплив польського уряду були ослабкі. Насаджуючи осадників-колоністів, уряд тим самим створював могутню опору на селі та скріплював свою позицію на Західній Україні. По-друге, українське населення було неблагонадійне в сенсі його підкорення польському урядові, могли в будь-який момент виникнути повстання. Насаджуючи осадників, польський уряд створював на Західній Україні міцний «кулак» для боротьби з революційним рухом, який у відповідних моментах використовував. По-третє, завідною мрією всіх поляків було створити «Велику Польщу від моря до моря», це було можливим тільки шляхом відірвання Західної України від СРСР і приєднання її до Польщі, звідси як наслідок польський уряд укріплював свої східні окраїни та створював на випадок війни з СРСР за Україну спеціальні резерви. Цими резервами

були осадники-колоністи. Такі основні завдання переслідував польський уряд в осадженні осадників-колоністів на території Західної України.

Питання: Дайте покази, яке відношення мали до осадників Ви особисто?

Відповідь: В 1921 р. я отримав від уряду 21 га орної землі, необхідні субсидії для господарства та виїхав з Варшави до місця, де тепер проживаю. З 1937 р. я працюю головою товариства осадників в містечку⁹⁵ Радивилів. Особисто я і наш Союз осадників повністю розуміли наші завдання й боролись за неухильне їх виконання.

Питання: З якою метою Ви почали створювати кавалерійський загін перед приходом Червоної Армії?

Відповідь: Не знаю, не можу відповісти на це запитання.

Питання: Слідство має дані про те, що Ви провадили серед місцевого населення антирадянську агітацію. Вимагаю показів по суті.

Відповідь: Категорично заперечую, такого не було.

Протокол з моїх слів записано правильно.

Курковський

Допитав:

Ст. лейтенант [підпис нерозбірливий]

5 X 1939 р.

Оригінал. Рукопис російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2926, арк. 4-4зв.

1940, 14 січня, Дубно – Протокол допиту Людвіга Зигмунтовича Курковського, звинуваченого в контрреволюційній діяльності та участі в групі, налаштованій проти радянської влади.

ПРОТОКОЛ ДОПИТУ

⁹⁵ Вгорі над словом дописано «і волості».

1940 р., січня, 14 дня. Я, оперуповноважений Дубенського повітового відділу НКВС Родіонов А. С., допитав як обвинуваченого:

1. Прізвище: *Курковський*
2. Ім'я та по-батькові: *Людвіг Зигмунтович*
3. Дата народження: *1898 р.*
4. Місце народження: *м. Варшава*
5. Місце проживання: *Радивилів, Дубенського повіту*
6. Професія і спеціальність: *хлібороб, Радивилів, Дубенського повіту, осадник*
7. [...] ⁹⁷
8. Національність і громадянство (підданство): *поляк*
9. Соціальне походження: *син робітника-каменяра, майна не мав*
10. Соціальне становище (рід занять і майновий стан): *селянин-хлібороб, раніше служив у польській армії в чині підофіцера, останнім часом осадник*
11. Склад сім'ї (близькі родичі, їх імена, прізвища та рід занять): *дружина Курковська Параска Дмитрівна – 37 років, двоюрідна сестра Курковська Людвіка Мічиславівна – 42 роки, проживає в м. Варшава, двоюрідний брат Курковський Ян Мічиславович, проживає в м. Варшава*
12. Освіта: *закінчив 4 класи гімназії та сільсько-господарську школу*
13. Партійність (у минулому й тепер): *безпартійний*
14. Яких репресій зазнав: *судимість, арешт і ін. (коли, яким органом і за що): не був судимий, не був арештований*
15. Служба в арміях: *з 1918 р. по 1920 р. служив у польській армії в чині підофіцера (плутонового)*

Покази обвинуваченого ⁹⁸ (свідка) *Курковського Л. С. з дня 14 січня 1940 р.*

Питання: Слідство має дані про те, що Ви займались контрреволюційною роботою в період приходу Червоної Армії в Західну Україну?

⁹⁶ Номера бракує.

⁹⁷ Запису бракує.

⁹⁸ Підкреслено.

Відповідь: Я ніколи не займався контрреволюційною агітацією проти радянської влади. Я входив до складу організації Союз осадників, яка займалася питаннями сільського господарства.

Питання: В якому році Ви вступили в організацію Союз осадників?

Відповідь: Я вступив в цю організацію в 1922 р., тобто тоді, коли отримав осаду. Ця організація політичними питаннями не займалася, вона займалася тільки питаннями сільського господарства.

Питання: Розкажіть, які функції Ви виконували як презес в організації Союз осадників?

Відповідь: Я займав посаду презеса, до моїх функцій входило: видавати справки осадникам для купівлі сільсько-господарського інвентаря, звіряти справки по інших справах як презес.

Питання: В період приходу Червоної Армії Ви проявляли невдоволення у відношенні до радянської влади?

Відповідь: В період приходу Червоної Армії я займався сільським господарством і розмов або агітації проти радянської влади я не вів і до жодних угруповань проти радянської влади я не входив.

Питання: Що Вви ще можете додати до протоколу?

Відповідь: Більше нічого не можу сказати. Я ніколи не виступав проти радянської влади.

Протокол з моїх слів записано правильно, мені прочитано, в чому підписуюся.

Курковський

Допитав:

Оперуповн[оважений] п[овітового] в[ідділу] НКВС

Родіонов

[підпис власноручний]

Оригінал. Рукописні записи у формулярі російською мовою.

ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2926, арк. 5-бзв.

1940, 14 січня, Дубно – Постанова оперуповноваженого повітового відділу НКВС про закриття слідства і звільнення з арешту Людвіга Зигмунтовича Курковського у зв'язку з недоказаністю його антирадянської діяльності та того, що він був членом контрреволюційного угруповання.

ПОСТАНОВА

Міс[то] Дубно, 14 січня 1940 р. Я, оперуповноважений Дубенського повітового відділу НКВС УРСР Родіонов А. В., розглянув матеріали слідчої справи про обвинувачення гр. Курковського Людвіга Зигмунтовича по статті 54-13 КК УРСР

З'ЯСУВАВ

Що Курковський Людвіг Зигмунтович був арештований 16 жовтня 1939 р. на основі матеріалів, які викривали його участь у контрреволюційному угрупованні, яке ставило собі за мету шляхом антирадянської агітації збунтувати населення Західної України проти радянської влади.

Під час допиту арештованого Курковського Людвіга Зигмунтовича, який відбувся 14 січня 1940 р. не здобуто достатніх доказів для звинувачення його в участі в контрреволюційному угрупованні та антирадянській агітації, тому

ПОСТАНОВИВ

1. На основі ст. 197 ч. 2. КПК УРСР слідчу справу по звинуваченню Курковського Л. З. припинити.
2. Обвинувачуваного з-під варти звільнити.
3. Копію цієї постанови скерувати до прокурора м. Дубно.

Оперуповноважений Дубенського п[овітового] в[ідділу] НКВС *Родіонов*

[підпис машинописний та власноручний]

«Затверджую»

Начальник Дубенського повітового відділу НКВС

лейтенант держбезпеки

Винокур

[підпис машинописний та власноручний]

*Оригінал. Машинопис російською мовою.
ДАРО, ф. Р-2771, оп. 2, спр. 2926, арк. 7.*